

И Н Ф О Р М А Ц И Я

Относно: ПОСЕЩЕНИЕ НА БЪЛГАРСКИ ПАРЛАМЕНТАРИСТИ В НАТО

На 19 и 20 ноември 1990 година група в състав от петима парламентаристи: Драгомир Драганов, Любомир Иванов, Румен Данов, Соломон Паси и Яшар Шабан посети Белгия, по покана на мисията на САЩ към НАТО.

Българската делегация бе приета от Генералния секретар на НАТО Манфред Вьорнер, (на срещата присъствува и българският посланик в Белгия и представител в НАТО - Атанас Гинев), Представителя на САЩ в НАТО - посланик Тафт и съветника на Главнокомандващия Обединените сили на НАТО по външнополитическите въпроси - министър Кент Браун.

След срещите в Щаб-квартирата на НАТО в Брюксел, делегацията посети и Обединеното командване на силите на НАТО в Европа. За отбелязване е, че до този момент нито един представител на източноевропейска страна не го е посещавал (ако не броим РАЗУЗНАВАЧИТЕ).

По време на срещите и разговорите се откриха следните основни моменти, изразени в мненията на представители на висшата администрация на НАТО:

1. НАТО, Европейската общност и СССЕ са трите основни организации за демократичните процеси в Европа. Специално НАТО е гарант за мира в зоната на своята отговорност, който гарант не би могъл да бъде заместен, включително и от другите два форума. Затова НАТО не смята да разисква въпросът за своето разпускане.

2. Директната заплаха за сигурността на 16-те държави-участнички вече едва ли е реална. Това е пряк резултат от настъпващите промени в Европа и се дължи главно на отпадането на заплахата, която в миналото е представлявал Варшавския договор. Поради тази причина НАТО, като съюз, е в процес на трансформиране с постепенна смяна на военните акценти с политически.

3. Външната политика и сегашното ръководство на СССР не давали повод на НАТО за непосредствено безспокойство от евентуална заплаха или употреба на сила, но въпреки това, Съветският съюз си оставал една "суперсила" както в областта на ядрените, така и на конвенционалните оръжия, независимо от драстичните съкращения, които са резултат от вече постигнатите споразумения в областта на разоръжаването.

СССР е огромна страна и никой нямал право да иска прекрачването на отбранителния минимум от съветска страна, но наличието на този крупен потенциал и нестабилната вътрешна ситуация в страната са все още рисков фактор, който би следвало да се има предвид от НАТО.

4. По отношение на кризата в Персийския залив НАТО, като Организация, е осъдила агресията на Ирак срещу Кувейт, но засега не предвиждала други действия (например, военно присъствие в региона). Това се обуславяло преди всичко от факта, че според Устава на Организацията Персийският залив е извън зоната на отговорността на НАТО. Военното присъствие в залива на страни от НАТО често се екстраполирало като военно присъствие на НАТО. Подобно мнение било погрешно, тъй като в НАТО не е взимано подобно решение. Редица държави от НАТО са изпратили свои военни формирования в залива, част от които били предназначени да действуват в случай на криза в рамките на обединените сили на НАТО в Европа, но тяхното изпращане било резултат от на-

ЦИОНАЛНО РЕШЕНИЕ, А НЕ НА РЕШЕНИЕ, ПРИЕТО В РАМКИТЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА.

5. Фактът, че Близкият Изток е извън зоната на отговорност на НАТО не означава, че в случай на нападение срещу Турция, на последната няма да ѝ бъде оказана незабавна военна помощ.

Нещо повече, в условията на дестабилизация на близкоизточния регион на агресирания религиозен фундаментализъм, и липса на политическо решение за разширяване на обхвата на НАТО, важноста на Турция, от гледна точка интересите на Западна Европа, САЩ и Канада, все повече щяла да се засилва.

6. В новите условия и особено след подписването на Договора по обикновените въоръжени сили в Европа сериозни промени щяло да претърпи и военното планиране на НАТО.

На този етап ориентировката била да се намалят боеготовите съединения, като за сметка на това се повишавала тяхната мобилност. НАТО и за в бъдеще щяла да продължи да се придържа към доктрината на гъвкаво реагиране, въз основа на която е изграден и сега действащият механизъм за кризисно регулиране - дозирането на силите и средствата за отбрана при всеки един определен етап на даден конфликт.

7. В отговор на поставен от българската страна въпрос за перспективите за развитие на отношенията между България и НАТО бе изложено следното:

- Разширяването на състава на НАТО, по пътя на приемане на източноевропейски страни за редовни членове в съюза засега не

СТОЯЛО НА ДНЕВЕН РЕД. Това било предопределено преди всичко от факта, че след подписването на Договора по обикновените въоръжени сили и в условията на вече формиращата се нова структура на сигурност в Европа е постигнат определен стратегически баланс. Несъгласуваното със СССР приемане на нови редовни членове на НАТО би означавало нарушаването на този баланс и съответно нарушаване на стабилността в Европа;

- Въпросът с приемането на нови страни за членове на НАТО е особено деликатен, особено когато тези страни са били доскоро съюзници със СССР, и - ако няма предварителна подготовка - би могъл да има негативно влияние върху отношенията на НАТО със СССР, както и върху процесите вътре в СССР;

- Освен това, би трябвало да има някакви специални причини, за да бъде приета една страна, а на другите да бъде отказано.

- Изразено беше мнение, че Западът и СССР имат общ интерес да поддържат "санитарния пояс" помежду си, който се съставя от доскорошните сателити на СССР, като буфер в евентуалните ~~финансови~~ ^{рискови} ситуации. Въпросът за бъдещата - след евентуалното разпадане на СССР - трансформация на този пояс (и изключването на България от него), не беше повдигнат и беше оставен за следващи разговори.

8. Горното в никакъв случай не отричало развитието на отношенията на отделните заинтересувани страни със Североатлантическия съюз, в това число и България.

Конкретните форми на това сътрудничество засега били в рамките на обмена на посещения и контактите между различни представители. В бъдеще се предвиждали нови срещи, семинари и други. Това

начало щяло да бъде "пробен камък" и би могло да постави основата за едно по-задълбочено сътрудничество на един по-късен етап.

С подчертан интерес бяха посрещнати изложените от българските депутати идеи за постепенното институционализиране на отношенията на България с НАТО, с оглед възможностите за предоставяне в бъдеще на нашата страна на статут на наблюдател или асоцииран член, в случай, че са налице съответните политически решения в България и НАТО.

9. Изказана бе твърдата позиция, че в случай на криза, която би могла да доведе до агресия срещу България, НАТО, като един от гарантите за сигурността в Европа, политическата реакция на НАТО би била най-остра. Намесата на военни фактори в този случай за сега се смятало за несъвместимо с целите и принципите на Организацията, доколкото България не е член на НАТО. Разбира се това положение не ограничава суверенното право на всяка една държава, член на НАТО, да окаже в национално качество съответната подкрепа на България, или пък НАТО да вземе решение ад хок.

Именно поради това, разширяването на гаранциите за националната сигурност на нашата страна, по мнението на експертите в НАТО, следвало да започне преди всичко по пътя на двустранното сътрудничество с натовските страни.

10. Бяха отправени и редица въпроси към българските представители относно ситуацията в страната, основните приоритети и насоки за развитие на външната политика и гарантирането на националната сигурност на България, състоянието на малцинствения въпрос и други.

От страна на българските депутати бе даден обстоен отговор на поставените въпроси.

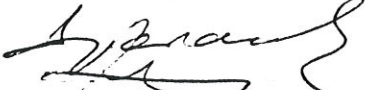
11. Допълнително домакините бяха информирани за намерението на депутатите да укрепват оформилото се до този момент парламентарно лоби, включващо представители на всички парламентарни сили чиято основна цел е радикалната промяна на доскорошната българска външна политика и ориентирането ѝ към Европа, САЩ и Канада, и към общодемократичните ценности.

12. Обявено бе намерението на български депутати и специалисти в областта на външната политика да сформират обществена организация (Атлантически комитет), чиято цел ще бъде да способствува за развитието на отношенията на нашата страна с НАТО. Домакините изразиха готовност да окажат подкрепа на тази организация в бъдеще.

13. Българските парламентаристи информираха и за намерението си да внесат за обсъждане в Парламента документи, които касаят отношенията на България с НАТО.

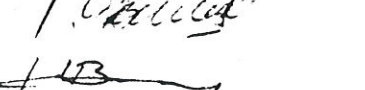
Всички срещи и разговори преминаха оживено, със задълбочен обмен на мнения по засегнатите въпроси и в добронамерена и откровена обстановка, което според оценката на участниците е допринесло за по-доброто взаимно опознаване и отчасти сближаване и за по-ясното разбиране на тези въпроси.

София, 22 ноември 1990 г.

Др. Драганов:

Л. Иванов:

Р. Данов:

С. Паси:

Я. Шабан:

Ст. Василев: